

Författare:
Emilia Nilsson
Jakob Augustsson
Lukas Swenson
Moa-Maria Carlsson
Moa Nyrén
Nellie Nyrén
Sara Crnoglavac

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Begreppslista	3
Bakgrund.....	4
Syfte/frågeställning	6
Metod	6
Urval/målgrupp	7
Kritisk granskning.....	8
Etiska överväganden	8
Färgkodning.....	9
Överväganden kring datainsamling	9
Resultat	11
Projekt liknande Fokus 2.1	11
Samordningsförbund	12
Stickprov	13

Utrikesfödda	14
Unga vuxna.....	15
Sammanställning av samtliga resultat	16
Diskussion.....	17
Vidare utvärdering	19
Slutsats	20
Referenslista	21
Bilagor.....	23
Bilaga 1	23

Sammanfattning

Syftet med utvärderingen är att ta reda på hur mycket av Europeiska socialfondens (ESF) finansiella medel som går till projekt liknande Sunnerbos Samordningsförbunds projekt, Fokus 2.1. Målsättningen med Fokus 2.1 är att ge stöd till personer med psykisk och/eller fysisk ohälsa samt neuropsykiatriska diagnoser (NP) för att få dem närmare arbetsmarknaden eller till studier. ESF arbetar med finansiellt stöd för projekt som vill främja bland annat integration, kompetens och sysselsättning för att minimera utanförskap och arbetslöshet i samhället. Intresset i denna utvärdering grundar sig i om ESF's finansiella stöd till projekt liknande Fokus 2.1 är kostnadseffektivt. Det vill säga, ger projekten det önskade resultatet i relation till projektperioden? Finns det anledning att implementera en bestående verksamhet i samhället?

För att utvärdera detta har vi använt oss av ESF's projektbank för att kategorisera vilka projekt som är relevanta gentemot Fokus 2.1 och som har erhållit stöd av socialfonden. Vi har gjort en manuell sammanställning av alla projekt som varit aktuella under perioden 2014 till 2020 och kategoriserat dessa enligt tre färgkoder. Av 431 projekt liknade 34 projekt och förstudier Fokus 2.1. 97 projekt behandlade unga vuxna och 114 projekt riktade sig till utrikesfödda, där båda

kategorierna riktade sig till deltagare som stod långt från arbetsmarknaden eller studier. Resterande 186 projekt var irrelevanta för utvärderingen. Därefter sammanställdes alla beviljade ESF-stöd, medfinansiering och totalbudget för alla inkluderade projekt. Ytterligare data samlades in med hjälp av stickprov på systematiskt utvalda projekt i projektbanken liknande fokus 2.1 för att undersöka utfallet av projekten. Resultaten visade att projekten gav ett meningsfullt utfall och att det fanns en vilja hos projektägare att fortsätta med liknande projekt i framtiden.

Gällande resultatet för de tre olika kategorierna visade det sig att projekt som liknar Fokus 2.1 får minst ESF-stöd och medfinansiering i relation till det totala beloppet, däremot är dessa projekt i helhet färre än projekten i kategorierna unga vuxna och utrikesfödda. Projekt liknande Fokus 2.1, men med inriktning på unga vuxna får däremot ungefär lika mycket finansiellt stöd från ESF såväl som av medfinansierare. De projekt som inriktar sig på kategorin utrikesfödda har fått majoriteten av det finansiella stödet från ESF i förhållande till det totala beloppet. Det kan nu säkerställas att Europeiska socialfonden och andra medfinansierare har gett stöd till 245 projekt med totalt 5 235 576 986 kronor under programperioden 2014 till 2020. Resultatet visar möjligtvis att det finns anledning till att implementera en bestående verksamhet som inkluderar unga vuxna, utrikesfödda och personer med ohälsa som behöver stöd för att nå arbetsmarknaden eller studier.

Begreppslista

Utvärderingsrapporten bygger på flera begrepp som är nödvändiga för att kunna redogöra resultatet i syfte att på ett konkret och förståeligt sätt få läsaren att förstå innebörden av utvärderingen. Därav är det av vikt att förklara somliga begrepp som under rapporten kommer tas upp upprepade gånger.

ESF-stöd är ett finansieringsstöd som projektägare kan söka till projekt de har för syfte att arbeta med under en tidsperiod. Svenska ESF-rådet förser fem programområden av projekt med resurser, där vi fokuserat på programområde två som handlar om att förbättra övergångarna till arbete eller studier (Svenska ESF-rådet [u.å]).

Medfinansiering är något som är vanligt förekommande i projekt som det svenska ESF-rådet är med och stödjer. Projekten kan även få ekonomiska resurser från exempelvis regioner, kommuner, länsstyrelse men också privata aktörer. Medfinansiärer är alltså en part, förutom Socialfonden, som bidrar med kontanta medel för att sätta i gång projekt och står för en del av kostnaderna. Dessa kostnader kan bland annat bestå av pengar till medverkande aktörer i form av nedlagd tid men också medel till deltagarersättning. Medfinansiering kan även ha för avseende att fungera som ett verktyg för att se till att det finns ett regionalt och/eller nationellt stöd och intresse för projektens genomförande (Svenska ESF-rådet [u.å]).

Samordningsförbund är en juridisk självständig myndighet som samverkar mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommun och landsting/region inom rehabiliterings- och välfärdsområdet. Samordningsförbundens uppgift är att rehabilitera och ge stöd till personer som står särskilt långt ifrån arbetsmarknaden, med målet att dessa personer ska bli självförsörjande (NNS Finsam [u.å]).

Förstudier utförs för att studera hur lämpligt ett vidare projekt av förstudien är att bedriva. I en förstudie förklaras bland annat omfattningen av det projekt som förstudien är ämnad att kartlägga intresse för (Projektmallar [u.å]).

Bakgrund

Sverige erhåller ett av världens mest välfungerande välfärdssystem. Tack vare olika myndigheter och organisationer finns många möjligheter för att medborgarna ska kunna leva ett så tryggt och bra liv som möjligt. Trots det faller många mellan stolarna och hamnar utanför samhället.

Eftersom myndigheterna är många blir det lätt överväldigande för personer som behöver hjälp av flera, då dessa personer ofta lider av ohälsa, antingen fysisk, psykisk, eller till följd av en neuropsykiatrisk diagnos. För att minska arbetet för människor som redan är sjuka finns samordningsförbunden där som en hjälpande hand, genom att agera mellanhand mellan myndigheter och personer som behöver stöd. Deras arbete bidrar med ökade möjligheter för

människor som står utanför systemet att ta sig tillbaka och orka arbeta eller studera igen. (N. Narvén, personlig kommunikation, 5 maj, 2022)

Sunnerbo samordningsförbund grundades år 2017, och består av kommunerna Ljungby, Markaryd och Älmhult. Samordningsförbundet härstammar från Markaryds samordningsförbund, och bytte namn till Sunnerbo då Markaryd slog ihop sig med Ljungby och Älmhult (Sunnerbo samordningsförbund [u.å]). Ett samordningsförbund arbetar tillsammans med olika myndigheter, i detta fall region, försäkringskassa och arbetsförmedling. Målet med samordningsförbunden är att hjälpa och stödja personer som hamnat utanför samhällets system, så de kan hitta tillbaka och kunna försörja sig själva (Finsam [u.å]).

Denna utvärdering utgår från Sunnerbo samordningsförbunds projekt Fokus 2.1, som i sin tur är en uppföljning av samma förbunds tidigare projekt Fokus. Fokus 2.1 riktar sig till personer som på grund av psykisk eller fysisk ohälsa samt neuropsykiatriska diagnoser hamnat utanför arbetslivet eller som saknar fullständig utbildning. Ytterligare ett krav för att få delta i projektet är att personerna behöver vara inskrivna på minst två av de samarbetande myndigheterna. Projektet riktar sig till personer i åldrarna 16–64. Under projektet får deltagarna under 10 månader vägledning genom gruppverksamhet och enskilda samtal med sin kontaktperson. De framsteg som deltagarna gör under dessa 10 månader mäts genom en sex steg lång utvecklingstrappa (Bilaga 1). Eftersom det är denna trappa som framhäver resultatet av projektet är det även ett krav att deltagarna ska ha potential att kunna uppnå en förbättring och nå utveckling. Det sista kravet som behövs för att få delta i projektet är en viss grad svenskkunskaper. Detta krav grundar Sunnerbo i de svårigheter som kan uppstå under gruppverksamheten om inte alla kan göra sig förstådda. (Insatskatalogen [u.å])

Europeiska socialfonden (ESF) finansieras genom 10 % av EU:s totala budget samt bidrag från medlemsländerna. Med hjälp av detta ekonomiska stöd arbetar ESF med att finansiera olika projekt liknande de vi beskrivit ovan. Värt att nämna är dock att varken Fokus eller Fokus 2.1 finansierats av ESF-stöd. ESF:s huvudsakliga arbetsområde är att öka kompetens, sysselsättning och integration, där målet är att minimera utanförskap och arbetslöshet. De projekt som finansieras arbetar både med utforskade och outforskade metoder för att hitta nya möjligheter för

alla i samhället att komma in på arbetsmarknaden. Viktigt i ESF:s arbete är även att öka jämställdheten, likabehandling och möjligheter för personer med funktionsnedsättningar (Svenska ESF-rådet [u.å]). Varje medlemsland i EU har tillgång till ett eget ESF-råd som likt Sverige hjälper till att finansiera projekt för att uppnå ESF:s mål (European commission [u.å]).

Då både Fokus och Fokus 2.1 enligt uppdragsgivarna varit lyckade projekt vill vi med denna utvärdering kolla närmare på om ESF har beviljat fler liknande projekt utan att dessa blivit implementerade som permanenta insatser.

Anledningen till att det är intressant att undersöka om liknande projekt beviljats av ESF är då det kostar mycket pengar att genomföra projekten. Om det är så att en stor del av ESF:s budget går till projekt som är liknande varandra spenderas pengar som egentligen är helt onödiga. Eftersom båda Fokus-projekten visat sig vara fruktsamma hade till exempel en ny förstudie på området varit överflödigt, då vi redan vet att arbetslöshet hos personer med olika typer av ohälsa finns och att de personer som är drabbade är i behov av att fångas upp av den här typen av hjälp.

Syfte/frågeställning

- Hur många projekt liknande Fokus 2.1 har finansierats under programperioden av ESF under perioden 2014–2020?
- Hur mycket pengar har ESF beviljat till liknande projekt som Fokus 2.1?
- Hur många samordningsförbund med projekt som liknar Fokus 2.1 har sökt ESF pengar och hur mycket?

Metod

Vårt arbete utgår från en datasammanställning som ska ligga till grund för en summativ utvärdering av projektet Fokus 2.1. Avsikten med utvärderingen är att den ska hjälpa oss att utreda kring vart det finansiella stödet från den europeiska socialfonden hamnar och hur det förvaltas. Datainsamlingen består av officiella dokument från statliga myndigheter.

Utvärderingen är en kombination av en ekonomisk utvärdering och en effektanalys av den anledning att den inte uppfyller alla kraven för någon av de enskilda men har inslag av de båda. En ekonomisk utvärdering jämför kostnader för en åtgärd med dess effekter. En ekonomisk utvärdering görs för att ha underlag till beslut för att komma fram till vilka beslut som bör genomföras (Sandberg & Faugert, 2020, s.102). En effektanalys handlar snarare om att utvärdera huruvida offentliga medel från delfinansiering som går till projekt, forskning och program har en effekt. Syftet är att kontrollera om projekten, forskningen eller programmen har en god effekt och kan anses vara en lyckad åtgärd (Ibid s.136).

Urval/målgrupp

För att underlätta analysen av den stora mängden data har vi gjort en manuell sammanställning över alla projekt som fått bidrag som stöd från ESF under 2014 till 2020, vilket innebär att vi avgränsar utvärderingen inom denna period. Data är tagen från det svenska ESF-rådets projektbank, där det går att sortera projekten efter olika kategorier. Fokus 2.1 tillhör kategorin “P02 Ökade övergångar till arbete”, vilken behandlar hur olika insatser kan hjälpa människor med särskilda behov att komma ut på arbetsmarknaden. I kategorin “P02 Ökade övergångar till arbete” fann vi 431 projekt totalt, varav vi fann 245 projekt relevanta. Av dessa 245 projekt liknande 34 projekt och förstudier Fokus 2.1. 97 projekt behandlade unga vuxna och 114 projekt riktade sig till utrikesfödda, där båda kategorierna riktade sig till deltagare som stod långt från arbetsmarknaden eller studier.

Projektet Fokus 2.1 riktade sig till personer mellan 16 och 64 år som står långt ifrån arbetsmarknaden och/eller är långtidsarbetslösa. Personerna som deltagit i studien har varit i behov av rehabiliteringsinsatser och individuell samordning där myndigheter samordnar med varandra för att hjälpa deltagaren. Därav ska även deltagarna ha varit aktuella i minst två sökande myndigheter som i detta fall är Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, din kommun eller region Kronoberg. På grund av Fokus 2.1 målgrupp har vi utgått från liknande projekt som även dem har deltagare som representerar de ovanstående faktorerna till att vara en del av projektet. Exempelvis har vi valt ut projekt där målgruppen varit mellan 16–65 år, stått långt

utanför arbetsmarknaden och som är i behov av stöd för att utvecklas för att slutligen komma närmre studie eller arbete. (Bryman, 2018, s.229)

Kritisk granskning

Extern validitet innebär att slutsatserna går att generalisera till andra situationer. I vår utvärdering är den externa validiteten låg eftersom syftet med utvärderingen är situationsbundet och därmed inte generaliserbart till andra situationer. Däremot innebär inte den låga externa validiteten att kvaliteten på utvärderingen påverkas. Intern validitet behandlar hur slutsatser som dragits är trovärdiga eller inte. För att uppnå relevanta och trovärdiga slutsatser har vi varit noga med att vara transparenta i våra överväganden samt förtydliga alla delar av utvärderingen under arbetets gång.

Reliabiliteten syftar till tillförlitligheten av utvärderingen och säkerställs genom att en annan extern utvärderare ska ha möjlighet att replikera utvärderingen och komma fram till samma resultat. I denna utvärdering finns det svårigheter med att säkerställa reliabiliteten och replikera studien av den anledningen att utvärderingen är situationsbunden. Resultatet kan skifta beroende på vilka kategoriseringar som görs samt vilka utvärderingsmetoder som används vad det gäller datainsamlingen. Däremot syftar reliabiliteten även till noggrannhet vid analys och datainsamling, vilket vi övervägt och kontrollerat kontinuerligt under datainsamlingens gång. Exempel på sådant som kontrollerats är kodningen, stickproven och uppföljning av otydligheter kring olika projekt. Dessa metoder har resulterat i att utvärderingen fått en större precision och noggrannhet (Sandberg & Faugert, 2020, s. 202–203).

Etiska överväganden

De forskningsetiska kraven syftar till att skydda individen i forskningssammanhang. I utvärderingen behandlas inga sådana personuppgifter eller sekretessbelagda uppgifter av sådan art att de kräver forskningsetiska överväganden. Därav beslutade vi att det inte finns någon anledning för oss att diskutera eller överlägga kring eventuella forskningsetiska krav.

Färgkodning

För att sammanställa det ostrukturerade materialet har projekten kategoriserats med färger som en etikett för vad som är intressant och inte för utvärderingen.

Rosa har representerat helt irrelevanta projekt i sammanställningen och grön har representerat relevanta projekt eller förstudier för utvärderingen. En ytterligare aspekt som tagits hänsyn till är utrikesfödda som står långt ifrån arbetsmarknaden, vilken markerats med gul färg. Efter ett tag gick det att utläsa att många av projekten riktade sig till unga personer mellan 15–30 år vilket markerats med orange färg. Datainsamlingen riktade sig främst mot att hitta relevanta projekt liknande Fokus 2.1 som finansieras av ESF, men på grund av datainsamlingens omfattning gick det att hitta andra intressanta aspekter i flertal projekt. Därav fanns det en relevans i att sammanställa projekt som även undersökte utrikesfödda, nyanlända och unga vuxna i åldern 15–30 år som befann sig långt ifrån arbetsmarknaden. (Bryman, 2018, s.313)

Överväganden kring datainsamling

Under utvärderingens gång förekom det en rad överväganden. Vid den första genomgången av sammanställningen av projekten uppstod problem och tveksamheter gällande färgkodningen eftersom informationen som fanns på projektbanken var bristande, vilket resulterade i ett efterarbete. Det innebar att vi behövde kontakta projektägarna för mer information för att senare kunna koda projekten med större precision. Speciellt vid datainsamlingen följt av färgkodningen har noggrannhet varit i centrum för att stärka utvärderingens validitet och reliabilitet.

Som externa utvärderare och dessutom oberoende av projektverksamheten främjar det en objektiv utvärdering. Risker som undviks när en utvärderare är oberoende är partiskhet, interna konflikter och hemmablindhet. Däremot går utvärderingen möjligen miste om förkunskap, ett snabbare utfört arbete och kostnadseffektivitet. Det finns därmed för och nackdelar med att vi agerar externa och oberoende utvärderare, däremot stärks validiteten och reliabiliteten i

utvärderingen när författaren besitter största objektivitet till ämnet vilket är en fördel för utvärderingens trovärdighet (Sandberg & Faugert, 2020, s.62–63).

Vi har tagit kontakt med ESF-rådet för att få ytterligare information om hur processen går till när det gäller beviljande av stöd till olika projekt. Dessvärre blev vi endast hänvisade till deras webbplats och årsredovisning eftersom de hade tidsbrist på grund av förberedelser inför en ny programperiod. Informationen vi hittade på deras webbplats och årsredovisning gav inte oss svar på de frågorna vi sökte. Därav finns svårigheter med att redovisa information om ESF's arbetsprocess och tillvägagångssätt vad det gäller beviljande av ESF-stöd i denna utvärdering. Informationen hade kunnat ge ett givande underlag till utvärderingen i helhet, genom att undersöka om beviljandet har specifika krav eller strategier för att varje projekt ska erhålla ett ESF-stöd, eller om dessa stöd betalas ut oberoende krav.

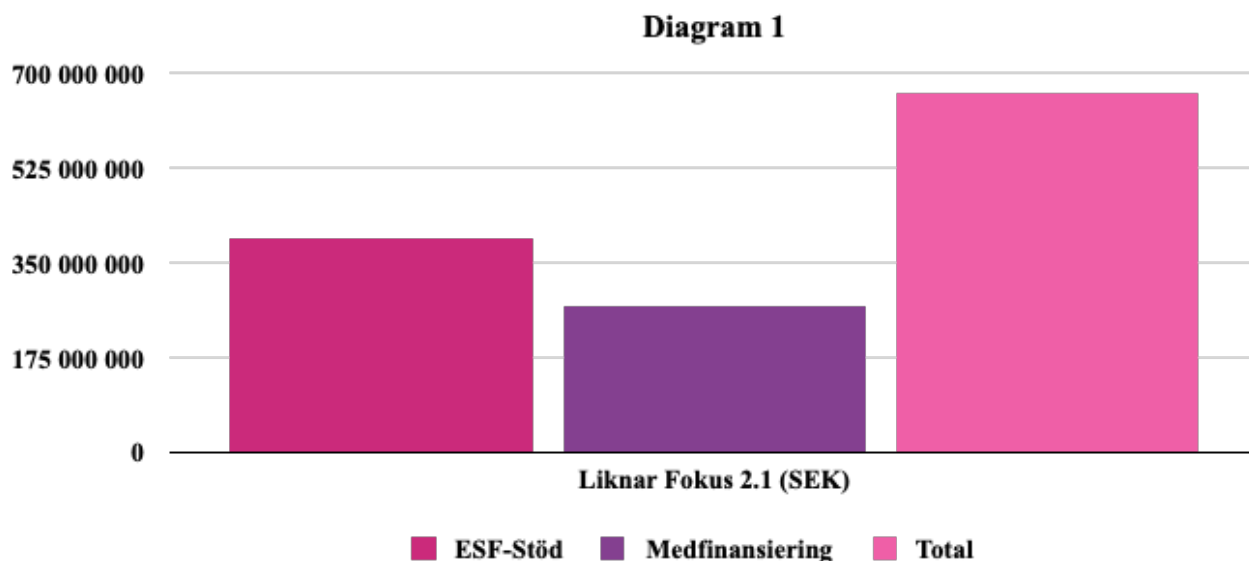
Ytterligare ett övervägande kring datainsamlingen var huruvida vi skulle finna resultat som visade på att projekt liknande Fokus 2.1 varit meningsfulla för deltagarna utöver det procentuella resultatet som visat de deltagare som kommit till arbete eller studie. Det har därför varit av relevans att utföra fem stickprov på de 28 projekt som vi avgränsat utvärderingen till. Dessa utfördes genom ett systematiskt urval för att få ytterligare information gällande hur meningsfullt projektet varit för deltagarna, men även för att se vad som hänt med projektet efter att det avslutats. Vi bestämde oss för att utföra fem stickprov, vilket gjorde att vi valde vart sjätte projekt som fanns på listan av de representativa projekten (Bryman, 2018, s.232–233). Problematiken med det systematiska urvalet är att det hade kunnat resultera i att projekten som inte avslutats ännu hade kunnat komma med i ett av stickproverna på grund av att vi valde ut vart sjätte projekt. Det skulle innebära att vi hade gått miste om information gällande huruvida projektägarna gått till väga efter att projektet avslutats. Dock resulterade stickproven i endast avslutade projekt vilket gav utfallet att vi kunde ta del av projektägarnas utvärderingsrapporter. De fem stickproven resulterade i två bortfall vilket kan ha en påverkan på utvärderingens interna validitet, det vill säga att det eventuellt kan påverka trovärdigheten kring vilka slutsatser som görs. Däremot ansåg vi att de stickprov som gav återkoppling kompletterade datainsamlingen tillräckligt (Ibid, s.240–242).

Resultat

Resultatet kommer presentera både det totala ESF-stöden som projekt liknande Fokus 2.1 fått, hur mycket medfinansiering projekten tilldelats samt hur mycket ESF-stöd olika samordningsförbund beviljats för liknande projekt. Vi kommer även att presentera hur mycket ESF-stöd som gått till projekt med målgrupperna utrikesfödda och unga vuxna, på grund av relevans för utvärderingen. Utöver de ekonomiska resultaten kommer vi ytterligare presentera relevant information från de stickprov som utförts. Detta för att vidare visa på möjliga utvecklingsmöjligheter för projekt som riktar sig till personer som står långt ifrån arbetsmarknaden eller studier. I samband med resultaten från stickproven kommer även resultatdelen bestå av andra faktorer som återfunnits från datainsamlingen som kan vara av relevans för utvärderingen. Observera att resultaten som redovisas nedan enbart motsvarar perioden 2014–2020, vilket gör att andra projekt utanför denna period inte kommer utvärderas.

Projekt liknande Fokus 2.1

Under kategorin “P02 ökade övergångar till arbete” på det svenska ESF-rådets hemsida återfanns 431 projekt och förstudier under programperioden 2014–2020, varav 34 projekt och förstudier liknande projekt Fokus 2.1. Däremot bör det nämnas att sex av dessa var förstudier till förmodligen kommande projekt. Samtliga 34 projekt och förstudier har sökt ESF-medel för att kunna bedriva projekten, men har beviljats olika mycket stöd beroende på faktorer såsom projektets eller förstudiens omfattning och längd.

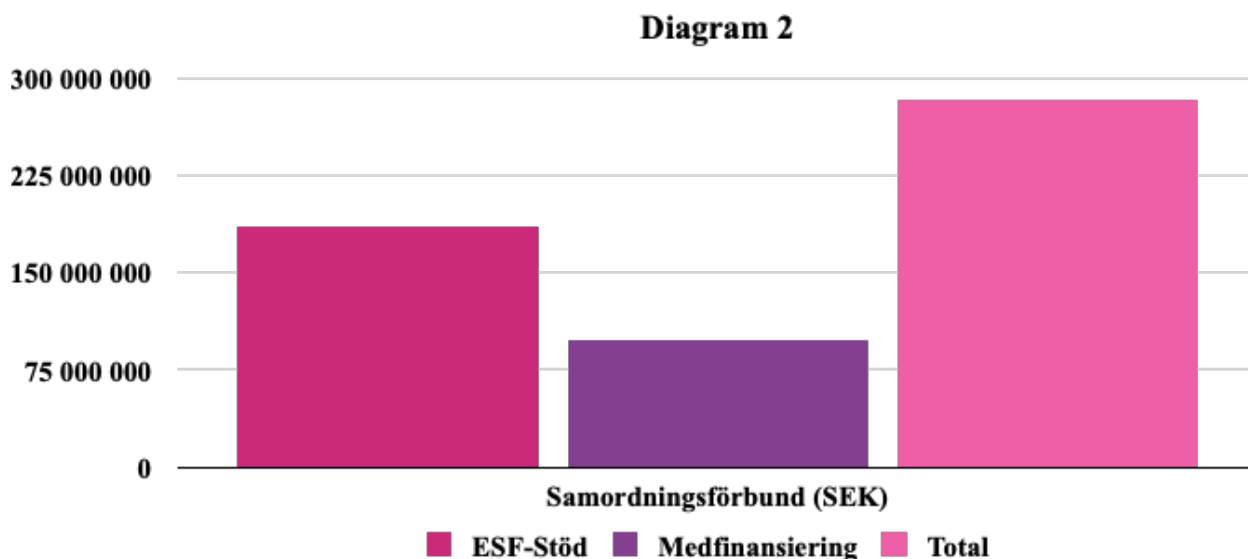

Ovanstående diagram visar på hur mycket ESF-stöd och medfinansiering olika projekt och förstudier som liknar Fokus 2.1 har fått från det svenska ESF-rådet eller placerat in själva. Diagrammet visar även den totala summan av både ESF-stöd och medfinansiering för att visa hur mycket resurser som går till projekt vars mål och syfte liknar varandra. Det svenska ESF-rådet har bistått med 393 197 856 kronor till dessa projekt och förstudier, där 2 380 754 kronor är ekonomiska resurser som har placerats i de sex förstudierna. Samtliga sex förstudier har enbart finansierats av ESF-medel medan resterande 28 projekt kan ha externa medfinansierare utöver det ESF-stöd som projektägarna blivit tilldelade. Den totala medfinansieringen har bestått av 270 618 723 kronor, vilket visar på att det svenska ESF-rådet och medfinansierare har bidragit med närmast lika resurser. Däremot ser fördelningen olika ut från projekt till projekt där somliga projekt enbart har bedrivits av ESF-medel, medan andra har bedrivits av mer eller mindre resurser från medfinansierare. Sammanlagt har 663 816 579 kronor lagts på projekt och förstudier som liknar Fokus 2.1.

Samordningsförbund

Av de 34 projekt och förstudier som vi avgränsat utvärderingen till har tio samordningsförbund varit projektägare. De tio projekt som anordnats av samordningsförbund har sökt ESF-stöd, varav tre har varit förstudier ledda av samordningsförbund. Resultatet visade att somliga

samordningsförbund bedrev projekt ensamma medan andra samordningsförbund samarbetade med andra myndigheter.

I diagram 2 presenteras resultat från de samordningsförbund som varit projektägare till både projekt och förstudier. Diagrammet visar att projektägare som varit samordningsförbund fått 185 763 037 kronor i ESF-stöd från svenska ESF-rådet. Av dessa resurser har 1 193 559 kronor i ESF-medel gått till förstudier som bedrivits av samordningsförbund. Mittenstapeln i diagrammet ovan visar att medfinansierare försett projektägare med 97 675 075 kronor. En viktig aspekt att notera är dock att samtliga förstudier inte har finansierats av medfinansierare. Till skillnad från diagram 1 där medfinansiering och ESF-stöd var ungefär lika stora, har det svenska ESF-rådet bistått med totalt mer ekonomiskt kapital än vad medfinansierare gjort. Den totala summan pengar som lagts på projekt och förstudier som samordningsförbund varit projektägare för har under programperioden varit 283 428 112 kronor.

Stickprov

Stickprov på olika projekt liknande Fokus 2.1 har genomförts för att undersöka huruvida meningsfulla projekten har visat sig vara och för att tydligare undersöka vad som händer med deltagarna och verksamheten efter projektperiodens slut. Utifrån de fem stickproven som

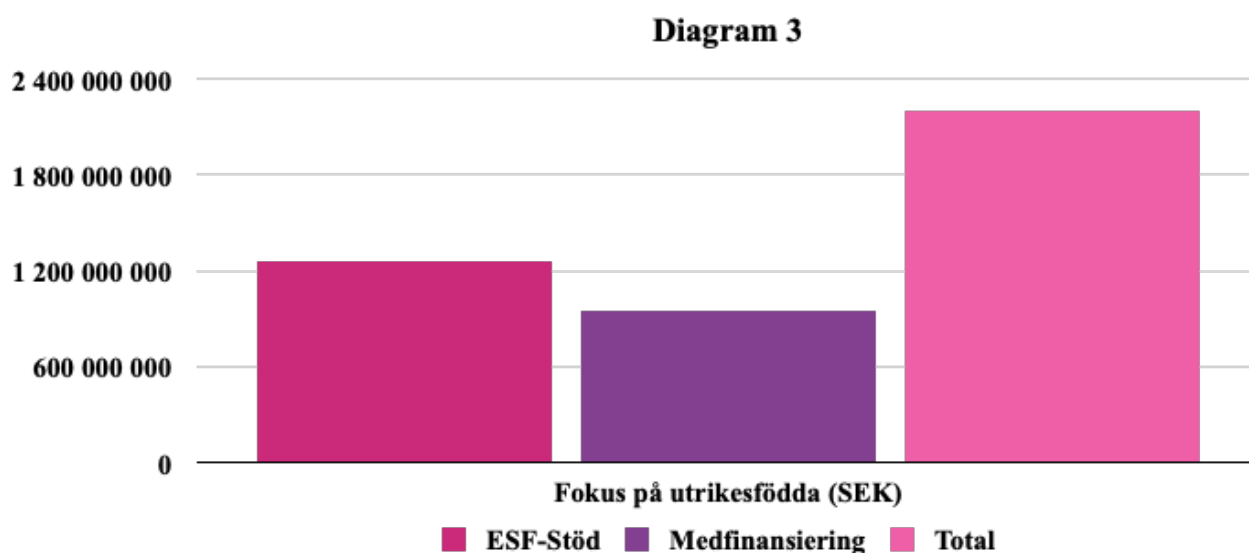
genomförts fick vi återkoppling från tre projektägare, vilket innebar att vi fick ett bortfall på två projekt. Resultaten från de tre projekten har visat ett mönster där samtliga projektägare till någon grad fortsatt med projekten efter de avslutats. Gemensamt för alla projektägare var att de genom den kunskap de fått från projektets resultat har fortsatt bedriva projektets mål på olika sätt för att vidare hjälpa de personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. I ett av dessa tre projekt (projekt Samordningsbron) hade projektets arbete delvis implementerats till en verksamhet med hjälp av de parter som varit med när projektet bedrevs. Samma projekt har även expanderats med hjälp av nytt ESF-stöd (M. Bergström. Personlig kommunikation 12 maj 2022.). Vidare har ett annat projekt valt (projekt Steg) att fortsätta med en ny förstudie som bygger på de resultat från projektet som bedrivits tidigare, vilket ESF-rådet även bistått med ekonomiskt kapital till. Detta för att kunna starta en försöksverksamhet som bygger på de resultat och erfarenheter som projektägarna fått från projekt Steg (Uliczka Hallin & Skog Stocks, 2022). Slutligen har det sista projektet (projekt SIS) från stickprovet använt dess resultat för att sprida information och kunskap till olika myndigheter för att på så sätt kunna påverka kommunala arbetsgivares synsätt på arbetstagare. Projektägararna i projekt SIS har liksom projekt Steg valt att skapa ett kommande projekt som bygger på de resultat och lärdomar som uppstått från det avslutade projektet (Håkansson, Margaretha, 2021).

Det som avslutningsvis kan tilläggas är att samtliga stickprov visat att projekten varit av värde och givit ytterligare kunskap till hur personer som står långt utanför arbetsmarknaden kan få hjälp genom att vara en del av projekt vars mål är att hjälpa utsatta grupper att integreras i arbetsmarknaden.

Utrikesfödda

Andelen projekt liknande Fokus 2.1 var relativt låg i jämförelse till de projekt vi fann syftade till utrikesfödda personer. Av de 431 projekt som fanns under kategorin “P02; ökade övergångar till arbete” kategoriserade vi in 114 projekt som hade fokus på utrikesfödda och som använde sig av olika metoder för att dessa personer skulle komma närmare arbetsmarknaden eller studier. Vi ansåg detta relevant att studera då flera projekt med fokus på utrikesfödda stod i relation till att

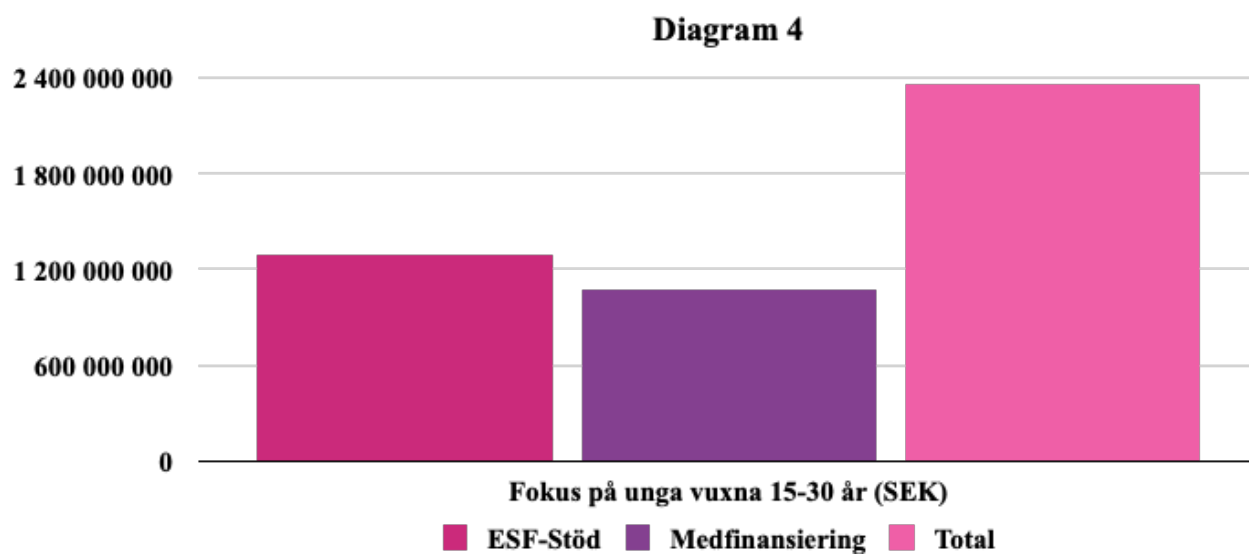
de befann sig långt ifrån arbetsmarknaden eller studier. Därav blir det intressant att redovisa resultat gällande hur mycket ESF-stöd dessa projekt beviljats.

Diagrammet ovan visar de resurser projekt fått vars mål varit att föra utrikesfödda närmare arbetsmarknaden eller studier. Den totala summan som lagts på sådana projekt under perioden 2014–2020 är 2 207 346 515 kronor varav 1 259 728 688 kronor av det totala ekonomiska kapitalet är ESF-stöd från svenska ESF-rådet. Resterande summa vilket är 947 617 827 kronor, har varit från medfinansierare. Hur mycket ESF-stöd kontra medfinansiering i varje projekt kan variera beroende på vilken omfattningen projekten sträcker sig.

Unga vuxna

Ytterligare en kategori som kom att vara intressant för utvärderingen var de 97 projekt som berörde unga vuxna som står långt utanför arbetsmarknaden eller utanför studier. Vi avgränsade unga vuxna till personer mellan 15–30 år, där somliga projekt riktade sig till yngre medan andra riktade sig till de äldre inom den angivna målgruppen. Det blir relevant att redovisa resurser som byggt de projekt som berör unga vuxna då det kan sättas i relation till projekt som liknar Fokus 2.1. Detta då många unga vuxna som behandlas i projekten lider och/eller har lidit av psykisk ohälsa och därav står långt ifrån studier och arbetsmarknaden.

Det svenska ESF-rådet har godkänt och bidragit med 1 290 660 951 kronor till projekt som omfattar arbete med unga vuxna mellan åldrarna 15–30 år. I diagram 4 går det även att avläsa hur hög stapeln med medfinansiering står sig i relation till ESF-stöd. Den sammanlagda summan som består av pengar från medfinansiering i dessa projekt är 1 073 752 941 kronor, vilket skapar totalbeloppet på 2 364 413 892 kronor. Relevant att nämna är att det endast skiljer tvåhundra miljoner kronor mellan ESF-stöd och medfinansiering och utmärker sig från resterande projekt som fokuserat på andra målgrupper.

Sammanställning av samtliga resultat

För att göra resultatet tydligare och för att förstå differensen mellan hur mycket stöd de olika kategorierna har beviljats, kommer detta att redovisas i en gemensam tabell. Tabellen har därför för avseende att jämföra de tre olika kategorierna och för att sedan kunna föra en diskussion gällande eventuella förslag som kan komma från jämförelsen av de olika projekten.

Diagram 5

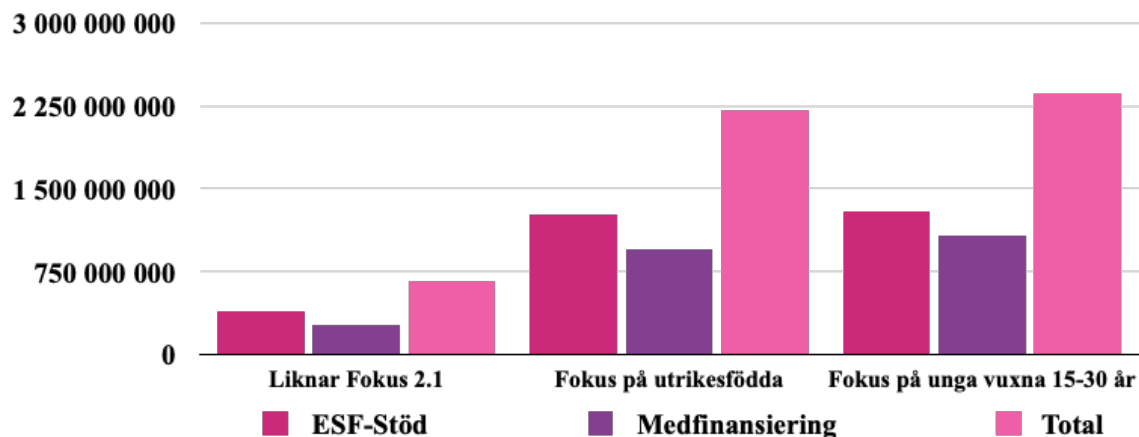

Diagram 5 jämför de tre kategoriernas resurser med varandra, där det går att utläsa att projekt liknande Fokus 2.1 fått minst ESF-stöd och medfinansiering. Däremot är projekt liknande Fokus 2.1 avsevärt färre än projekt med utrikesfödda och unga vuxna. I kategorin med projekt som både liknar Fokus 2.1 och projekt med fokus på unga vuxna har det svenska ESF-rådet såväl som medfinansierarna generellt lagt in ungefär lika mycket pengar i förhållande till den totala budgeten. Detta till skillnad från projekt som fokuserat på utrikesfödda personer, då det svenska ESF-rådet stått för en större andel ekonomiskt stöd till den totala budgeten av samtliga projekt som faller under målgruppen utrikesfödda. Av dessa 245 projekt har det svenska ESF-rådet bistått med 2 943 587 495 kronor till dessa projekt, samtidigt som medfinansierarna har tillhandahållit med 2 291 989 491 kronor. Detta resulterar i en total budget på 5 235 576 986 kronor som lagts in av svenska ESF-rådet och medfinansierare på projekt vars syfte är att få personer som står långt ifrån arbetsmarknaden och studier att bli mer integrerade.

Diskussion

Det finns många myndigheter som idag arbetar med att få olika individer att närma sig arbetsmarknaden och studier med olika metoder och strategier. Dessa myndigheter har en stor del i handläggningen kring individernas behov och kan vara till hjälp för att få in dessa personer som behöver stöd i olika projekt. Flera projekt som liknar Fokus 2.1 får finansiellt stöd från det svenska ESF-rådet och från medfinansierare för att kunna bedriva deras idéer. Resultatet från

utvärderingen har mynnat ut i vetenskapen om att dessa projekt som bedrivits varit betydelsefulla för deltagarna även om samtliga deltagare inte nått studier eller arbete. De positiva resultaten från projekten vi tagit stickprov ifrån visar även att framsteg hos deltagarna kan vara värdefulla för myndigheter och kommuner. Detta då fler individer som närmar sig arbetsmarknaden eller studier är gynnsamt för kommunen såväl som för den svenska välfärden. Stickproven som utförts i denna utvärdering har visat på goda resultat både gällande deltagarnas utveckling och projektens fortsättning efter projektperiodens slut. De goda resultaten kan dock inte generaliseras till samtliga projekt som undersökts då endast 3 av 28 projekt har analyserats. Däremot kan dessa stickprov visa tendenser på att projekt liknande Fokus 2.1 har positiva resultat på de individer som behöver stöd för att nå arbetsmarknaden.

Resultatet från de projekt som liknat Fokus 2.1 har visat att det svenska ESF-rådet har finansierat 393 197 856 kronor till projekt som liknar varandra gällande målsättning och strategier. Detta kan visa att projekt som utgår från målgruppen med psykisk och/eller fysisk ohälsa samt NP-diagnoser behövs i samhället och att implementering av en sådan verksamhet kan gynna kommuner. I stället för att påbörja nya projekt med samma målsättning och därav förse tidsbegränsade projekt med kapital från både ESF och från medfinansierare, kan denna summa möjligtvis finansiera en större verksamhet. Däremot skulle de projekt som fokuserar på unga vuxna och utrikesfödda kunna kombineras med de projekt som syftar till olika former av ohälsa, för att på så sätt skapa en större bestående verksamhet som når ut till en större andel av de individer som står långt ifrån arbetsmarknaden eller studier. Resultatet har nämligen visat att ESF har bistått med betydligt mer pengar till projekt som berört unga vuxna och utrikesfödda som står långt ifrån arbetsmarknaden och studier än projekt som berört personer med ohälsa. En möjlig metod för att få fler individer att närma sig arbetsmarknaden och studier kan därför vara att implementera en bestående verksamhet som berör både unga vuxna, utrikesfödda samt personer med psykisk och/eller fysisk ohälsa. Vid en eventuell permanent verksamhet som bedrivs nationellt skulle det svenska ESF-rådet inte ha möjlighet att stödja dessa organisationer. Detta gör det alltså irrelevant att titta på det totala beloppet av ESF-stöd som beviljats till dessa projekt under perioden 2014–2020 när vi diskuterar den möjliga lösningen av att kombinera en verksamhet som hjälper personer med olika förutsättningar. I stället blir det av intresse att kika på den totala summan som medfinansierare i projekten har varit med och finansierat, då det är

detta kapital som bland annat kommuner har stått för i varje projekt. Medfinansierare i de 245 projekt som behandlat unga vuxna, utrikesfödda och personer med fysisk eller psykisk ohälsa har bistått med 2 291 989 491 kronor. Denna summa hade då kunnat placeras i en bestående verksamhet då den höga andelen projekt visar på att en sådan verksamhet behövs i varje kommun och samhälle.

En möjlig problematik med diskussionen kring en permanent verksamhet är att utvärderingen inte har haft möjligheten att utreda hur mycket kapital som behövs för att kunna bedriva en sådan verksamhet. Vi som utredare kan därför enbart visa de betydande fördelar en bestående verksamhet kan ge de individer som är i behov av stöd och därav även bidra till en utveckling på arbetsmarknaden eller inom studier. Däremot är det inte möjligt att ge konkreta siffror på hur mycket en bestående verksamhet hade bekostat varje enskild kommun.

Vidare utvärdering

Utvärderingen har mynnat ut i att andra intressanta aspekter kring ämnet har dykt upp som kan vara relevanta att utvärdera i framtiden. Denna utvärdering har ämnat att studera de ekonomiska perspektiv inom projekten som finansierats av det svenska ESF-rådet, vilket gör det intressant att i framtida utvärderingar analysera deltagarnas upplevelse och utveckling av projekten. Det hade möjligen varit relevant att utvärdera deltagarnas utveckling i samband med de ekonomiska resultat vi fått fram ur vår utvärdering för att tydligare visa betydelsen av att implementera en bestående verksamhet. Genom att utvärdera deltagarnas upplevelse och utveckling efter avslutat projekt är det möjligt att se hur effektivt projektet varit för varje deltagare, vilket kan visa huruvida det är av värde att fortsätta med liknande projekt eller inte.

Denna utvärdering har visat att ett stort antal projekt som fokuserar på personer som står långt ifrån arbetsmarknaden eller studier har målgruppen utrikesfödda eller unga vuxna. Däremot gör vi inga stickprov eller annan datainsamling som kan visa hur effektiva och betydelsefulla varje projekt varit. Därför kan ytterligare en framtida utvärdering vara att bland annat utvärdera stickprov på de andra kategorierna vi diskuterat, vilket är unga vuxna och utrikesfödda. Stickprov av dessa projekt hade kunnat bidra med kunskap om varför deltagare i målgrupperna

har svårigheter att komma in på arbetsmarknaden. Det kan finnas andra faktorer som spelar roll för att utrikesfödda eller unga vuxna står långt ifrån arbetsmarknaden, mer än det som definierar deras målgrupp, vilket kan vara relevant att utvärdera. Det kan till exempel handla om neuropsykiatriska diagnoser, funktionsnedsättning eller psykisk ohälsa som kan vara intressant för kommande projektägare att ta del av.

En avslutande synvinkel kring vidare utvärdering kan vara att följa upp och granska ESF-rådet gällande de projekt de beviljar stöd till. Vi har i vår utvärdering försökt komma i kontakt med det svenska ESF-rådet, men på grund av otillräcklig återkoppling och tidsbrist har vi inte haft möjligheten att studera detta vidare. Det hade därför varit intressant att utvärdera ESF-rådets befogenheter för på så sätt kunna få en inblick i hur resonemanget kring valda och nekade projekt går till. Med andra ord kan det därför vara relevant att utvärdera det svenska ESF-rådets beslutprocesser gällande projektbeviljande.

Slutsats

Resultatet har visat på att det läggs mycket pengar på projekt som liknar varandra och som liknar Fokus 2.1. Det har också visat sig att det placeras större summor i projekt som syftar till unga vuxna och utrikesföddas övergångar till arbete och/eller studier. Det går att konstatera att ESF-rådet och medfinansiärer bistår med 663 816 579 kronor till projekt som liknar Fokus 2.1 och att stickprov från dessa projekt visar att kunskap och information från projekten är givande och betydande för samhället. För att få perspektiv på hur mycket kapital som läggs på projekt liknande Fokus 2.1, ansåg vi det relevant att utvärdera projekt med målgrupperna unga vuxna och utrikesfödda. Detta visade att fler projekt med dessa två målgrupper sattes i verk, vilket resulterade i mer ekonomiska resurser från ESF-rådet och medfinansiärer. Projekten med målgruppen unga vuxna har haft en total slutsiffra på 2 364 413 892 kronor medan målgruppen utrikesfödda har haft ett totalbelopp på 2 207 346 515 kronor. I relation till den beviljade summa som projekt liknande Fokus 2.1, har det visat sig att målgrupperna unga vuxna och utrikesfödda stått för betydligt fler projekt och därav även haft större totalbelopp. Det totala beloppet av de tre projekttyperna har sammanställts till 5 235 576 986 kronor. Avslutningsvis har dessa resultat

därav mynnat ut i att möjliga lösningar kan finnas i en kombination av målgrupperna unga vuxna, utrikesfödda samt personer med fysisk och/eller psykisk ohälsa för att på så sätt skapa en bestående verksamhet.

Referenslista

Bergström, Mattias. 2022-05-12. Personlig kommunikation

Bryman, A. (2018) *Samhällsvetenskapliga metoder* (3 uppl.) Liber.

European commission. [u.å]. *How the ESF works*

<https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=525&langId=en> (Hämtad 2022-05-23)

Finsam. [u.å] *Samordningsförbund*

<https://www.finsam.se/samordningsforbund> (Hämtad 2022-05-23).

Håkansson, Margaretha. 2021. *Slutrapport*

Insatskatalogen. [u.å] *Fokus 2.1 - Ljungby*

<https://www.insatskatalogen.se/activities/fokus-2-1-ljungby-1> (Hämtad 2022-05-23).

NNS Finsam. [u.å] *Samordningsförbunden*

<http://nnsfinsam.se/samordningsforbunden/samordningsforbunden.aspx#:~:text=Inom%20ett%20samordningsf%C3%B6rbund%20samverkar%20Arbetsf%C3%B6rmedlingen,m%C3%B6jligt%20att%20f%C3%B6rs%C3%B6rja%20sig%20sj%C3%A4lva> (Hämtad 2022-05-19)

Projektmallar. [u.å] *Förstudie projekt.*

<https://www.projektmallar.se/foerstudie/> (Hämtad 2022-05-19)

Sandberg, B., & Faugert, S. (2020) *Perspektiv på utvärdering* (4 uppl.) Studentlitteratur.

Sunnerbo Samordningsförbund. [u.å] *Fokus 2.1.*

<https://sunnerbosf.se/l/insatser/47212> (Hämtad 2022-05-23).

Sunnerbo Samordningsförbund. 2019. *Methodhandbook Fokus*. [https://s3-eu-west-](https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/static.wm3.se/sites/611/media/500500_297124_Metodhandbok_Fokus.pdf?1603278558)

[1.amazonaws.com/static.wm3.se/sites/611/media/500500_297124_Metodhandbok_Fokus.pdf?1603278558](https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/static.wm3.se/sites/611/media/500500_297124_Metodhandbok_Fokus.pdf?1603278558) (Hämtad 2022-05-23).

Svenska ESF-rådet [u.å] *Socialfonden*.

<https://www.esf.se/vara-fonder/socialfonden/> (Hämtad 2022-05-23).

Svenska ESF-rådet. [u.å]. *Projektbanken*

<https://www.esf.se/resultat/projektbanken/?Start%C3%A5r=&Programomr%C3%A5de=PO2&Region=&Antal+deltagare=&Projektbudget=&ESF-st%C3%B6d=> (H

Uliczka Hallin, Helen; Stocks Skog, Eva. 2022. *Steg till arbetslivet, extern utvärdering av projekt STEG*. Apel AB.

Bilagor

Bilaga 1

